

המסביר ומס' סברא הוא לתלות תנאי בשליחות. אבל לפי דבריו ח"ס טובה דמלתא דליהא בשליחות ואריך שיעורא הוא בעלמא דווקא סוף השעורא נקשרת בעלמא כ"כ מד' חליות נשיות ע"י שליח אין כל מה תנאי לתלות הדבר ברשות ובתנאי אם תעשה כך וכך אלא כיון ששאלה ארץ היא משה פועלת בלי שום תנאי. דווקא בדבר שיוכל להסביר לשלוח כמו בגירושין ארץ שיוכל ליתן ארץ ע"י שליח הוא לאות שאין ע"ש נתינת ארץ להסביר כ"כ בהשפחות רצונו ורצונו הוא ג"כ המסביר אלא שהקפידה תורה על שיהיה בידה שיתורו היינו רצונו ע"ש הספר ולהכי יכול ליתן ארץ ע"י שליח כיון שרצה לגרשה. וביון שרצונו הוא ע"ש המסביר יכול לתלות בו תנאי ולא כל הנקיים התנאי לא מהני נתינת ארץ כלל. דהא רצונו היה רק על תנאי. ורצונו הוא מע"ש המעשה ומהני תנאי. אבל דבר שאין בו שליחות כמו חליצה הוא לאות שהמעשה בעלמא פועלת ואין רצונו מע"ש המעשה רק המעשה של חליצה נקשרת בעלמא עד שיהא בעלמא פועלת להחיר והא דנענין שיתבאר בפטורא הוא רק בתורה כוונה שיהיו למען הוא ע"ש הדבר. להכי לא מהני תנאי בזה. דאף אם לא רצה שיתבאר החליצה אלא אם חתן לו מאתים זוז מ"מ המעשה בעלמא פועלת להחיר בלי רצונו. והרי היה בכונת פטור. דכבר כתבנו דכונתה לא שייך תנאי דאף אם לא נקיים התנאי מ"מ הוא ע"ש הדבר לשם פטור ולא למחשק בעלמא. וגדר רע"א ח"ס בן רק שהמעשה בעלמא פועלת להכי אין תנאי כלל בחליצה.

דברי יא' כחור נדקת דבריהם לתלות תנאי בשליחות דבר שאינו נמשך לשלוח מורס על כח המעשה שפועלת בעלמא בלי פנימיות רצונו שיהיה להכי אין מושג כלל תנאי דהא דנעני רצונו הוא בדבר כוונה ואין תנאי בכונתו. ורע"א דבר"ס (דף כ"ט) דפריך התם למ"ד מלת ח"ס כוונה אלא מעשה הישן בשמיני בסנה ילקח. ופי' החכם והרמב"א ז"ל דקדושת ח"ס הוא מהא דהתבין בשוכה בשפק שביני שפק שמיני. משמע דלמ"ד מלת ח"ס כוונה כוונה יתא לא דבין שפק שמיני. ומהני שפק שמיני ולא עבר אבל חוסר מוסר דמכיון בדעתו אם היום יום שביעי הוא יבין לשם מלוא ואם שמיני הוא אין דעתו לשם מלוא משמע מזה דמהני תנאי בכונת. ההם שאני דאם שמיני הוא לאו זמן מלוא הוא כלל. ולהכי לא נחשם בו שם מלוא ולא עבר ח"ס. והכי מסביר לפי הכלל המסביר בידנו מהני לא מהני תנאי. והכי מסביר לפי הכלל המסביר בידנו מילתא דליהא בשליחות תנאי. בתנאי מילתא דליהא בשליחות כו' וכדאסביר לן הרמב"א ז"ל בחי' לקדושין (דף מ"ב) בתוס' ר"ד ע"ש. ח"ל ים מקיים ח"ס לכל דבר מלוא יושל השליח ויאמר אדם לחבירו שז' כסופה עבדתי הנה תפילין עבדתי ולא מילתא הוא שהמלוא שמיניו המקום לעשות בגופו הארץ יפטר הוא ע"י שליח והוא לא יעשה כלום בודאי בגירושין ובקדושין מהני כי הוא המגרש ולא השליח כי הרי כתוב בע"א פלוני פטריה פלוני. וכן גמי האשם למי הוא מקדשת כי אם לו והיא אשתו. וכן בתרומה הוא עותק התרומה מפרותיו. וכן בפסח הוא אכלו ועל שמו ישמע ויזקק דם. אבל בסוכה ח"ס יכול לאמר לשלוח עשה לי סוכה והוא יוסב בה. אבל אם יבן בה חבירו לא קיים הוא כלום. וכן לולב ופזיז וכל המצות עכ"ל. ומה"ט גמי דלא שייך שליחות למלוא שבגופו לא שייך גמי תנאי.

ויש לו בזה מקום שיון במס"כ הר"י בהלכות פסח (סימן תפ"ט) ח"ל כתב הרב רבי דוד אבודרהם בשם מחזור ויערי המחלל עם הציבור מנעור יום ושינוי בשפק ז'ס ספק לילה כח"ס שם ה"א מוהם עומס ספירה בלא בררה. מימר אמר אם אכיר בלילה בביתי אחור ואבדך דבין ומלא שאל ברכתי לבעלם. ואם אשכח הרי מניתי ימים ושכונות למלוא ע"כ. ועיון נמ"א שם (ס"ק ז') שם ח"ל. וז"ל דאולי לשיטת דפסק (בסיומן ס') סעיף ד' דמלת ציבור כוונה. ואם כן יוכון

שכתב אין עושין אותו המזכר הגזול דמשמע שגזל אמר ועשאו חוטין. וח"כ קדם דממ"א אם מיירי אחר יואם ח"כ אי אפשר למעוטי מקרא דשלקס דהא קדם ביאות ושינוי הסם ולא מיקרי גזול. ומה"ס החס' גבי קרבן גיוסין (דף נ"ט) דסיכא דקראו ביאות ומה"ס לא ממעטין ליה משום קרבנו ולא גזול. ואי מיירי קדם יואם הא כלל"ס פסול משום דלא מהני טויות גזולן לשם שליח ול"ל קרא דלסם ח"ל מהא דדרשין גדילים תעשה לך לשם חובך דנענין טויות לשמה. ובסוכה (דף ע"ב) דרשין לכו להני תרתי קראי גדילים תעשה לך לטויות לשמה אליבא דשמואל וקרא דלסם למשני גזולה ול"ל קרא למשני גזול ח"ל דלא הוי טויות לשמה. ואפשר לומר דכמו דמוקמינן בב"ק (דף ס"ח) קרא דקרבט ולא גזול כשהקריבו בעלים ביד גנב. ה"ג מיירי שהבעלים טוו לשם שליח או שניו לטויות לשם שליח כשהוא ביד הגזול וקמ"ל קרא דשלקס שאין הגזול יואם בזה דאי משום טויות לשמה הוי מהני. ורע"א דהסם גבי קרבן אחריון דלא מהני הקדש בעלים ביד גנב משום דר' יוחנן דאמר גזול ולא נתייאשו הבעלים בזה גבי הקדש דכתיב וזה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ס"מ ח"ל להקדים זה לפי שאינו כ"י יקדים את ביתו מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו. אבל טויות לשמה דהוי יחוד בעלמא יוכלין הבעלים לעשות לשמה אף כשהוא ביד הגנב להכי אינן קרא דשלקס למעט מעטס הגזול אם היה קדם יואם. וקל הקדש ושל עיכ"ל פסקל דרמב"ם ז"ל אפשר דבאמת העטס משום דלא מהני בזה טויות לשמה משום דלא דידים וינחו: **ובמה** שדארת דהלם עיסת חבירו לשם מלוא יואם כה ח"ס הוה לי מאי דקדם לי טובה הא דהנן (בהלם פסק ח"ל) עיסת הכלבים בזמן שהרועים אובלים ממנה חייבת בהלם ואדם יואם כה י"ח בפסח ובזמן שאין הרועים אובלים ממנה אין יואם כה י"ח בפסח. ופירש רש"י במסכת ביאה (דף כ"א) ורש"י דהעטס דאם אין הרועים אובלין ממנה אין יואם כה משום דלא מיקרי להם. וקדם חיפוק ליה שלא נשתמר לשם מלוא. ואי מיירי נשתמר לשם מלוא ח"כ הא לא שייך לאמר אין הרועין אובלין ממנה דהא נשתמר לשם אכילה והרמב"ם ז"ל (בה' מלוא פסק ו') כתב בהלכות העטס משום דלא נשתמר לשם מלוא. וקדם גם כן דאם לא נשתמר לשם מלוא מאי אריא עיסת הכלבים הא כל עיסת שלא ה' בה שימור לשם מלוא אין יואם כה. לכן נראה דמיירי שאדם אחר שמרם לשם מלוא ושימור דאדם אחר שאינו בעליו גמי מהני בעיסת דעלמא. אבל בעיסת הכלבים אם לא היה בדעת הרועים לאכול ממנה אין זה מיקרי להם כלל ופטור מהלם ולא מהני בה שימור של המשתמר. וכן לפירש הרמב"ם דאין העטס משום דלא מיקרי להם אלא משום דלא מיקרי שימור אלא בדבר שמועד לאכילה אדם אבל דבר שמועד לאכילה בהמה לא מיקרי שימור דידים שימור. עכ"פ הרי מוכח דבעיסת העומדת לאכילה אדם מהני שימור דאונס דעלמא שאינו בעליו כלל ודו"ק.

דברי הטהב יו"ט ליפסאן היילפרין.

סימן ג

ובמה שדארת לשל דבדבר שהמשתמר הוא בגדר כוונה בעלמא ואינו משתמר המעשה אין תנאי נחשם כה כדאמרין גבי חליצה דרע"א דחליצה כשי כוונה ח"ס אם תלך ע"מ שתתן לו מאתים זוז חליצתו כשיירה ולא מיקרי חליצה בלא כוונה אף אם לא נחתה לו מאתים זוז. בזה יתבאר לו דברי האלמוד בזה שאמר דאין תנאי בחליצה משום דליהא בשליחות וקבעו הדבר בכלל גדול מילתא דליהא בשליחות תנאי בתנאי מילתא דליהא בשליחות ליהא בתנאי והתוס' בהנחות (דף ע"ד) תמא בזה דהא לא גמרינן מתנאי כ"כ וז"ל אלא דבר